

A tantermen kívüli, digitális munkarendre való átállás egyes aktuális kérdései, 2021. március

Csaknem napra pontosan egy évvel ezelőtt került sor a magyar köznevelési intézményekben a járványügyi veszélyhelyzetben a tantermen kívüli, digitális munkarend kialakítására.

Jelen munkaanyagunkban egyes, a tavalyihoz képest megváltozott tanügyigazgatási illetve pedagógiai-szervezési kérdéseket veszünk számba, az RPI D-Igi Klub általános iskolák igazgatói munkacsoportjában felmerült felvetések szerint.

A.) Digitális házirend: tavaly nem volt, idén van

2020 nyarán az intézmények digitális házirendet, a tantermen kívüli, digitális munkarend idején alkalmazható eljárási szabályokat dolgoztak ki. Ezek sok helyütt beépültek az intézmény házirendjébe. 2021 januárjában az intézmények házirendjüket a digitális eszközök használatának szabályaival egészítették ki.

Elképzelhető, hogy a digitális házirend áttekintése most, a legalább egy hónapos leállás időszakában szükséges. Célszerű lehet a dokumentumot (vagy a házirend vonatkozó részletének) elhelyezése az intézmény honlapjának nyitóoldalán.

Egy lehetséges megoldás:

<https://www.erossisk.hu/file/163/hazirend-2020.pdf> , 53-56. o.

B.) Letisztult fogalmi rendszer, több típusú digitális jelenlét

Az elmúlt egy évben az iskolák tapasztalatot gyűjtöttek arról, hogy a saját intézményi környezetben hogyan célszerű megszervezni az online támogatású tanulási folyamatot.

Munkaegészségtani okok valamint a családi eszközhasználat koordinálása miatt valamennyi tanóra digitális megtartása teljes időkeretben nem lehetséges, már az alsó tagozaton sem. Erre több megoldás is született.

A) Minden tanóra órarend szerint megtartásra kerül, de az egyes tanórák időkerete rövidebb: a tanár-diák közvetlen kontakt 30-35 perc.

B) Az intézmények egy része két csoportra osztja a digitálisan szervezett órákat:

- az online tanórák minden tanuló számára kötelezőek (ez a heti óraszám 50-66%-át teszi ki)
- a fennmaradó tanórákban az intézmény konzultációs órákat szervez. Ezeken a tanulók vagy saját igényük szerint vesznek részt, vagy a tanító, szaktanár hívja be őket, felzárkóztatás, egyéni képességfejlesztés, egyéni beszámoló vagy éppen tehetséggondozás céljával. Azok a tanulók, akik nem vesznek részt ezeken az órákon, önálló tanulási feladatot, tesztmegoldást kapnak.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a kimagasló tanulmányi eredmény eléréséhez továbbra sem elég digitális tanórákon (online órákon, konzultációs órákon) való részvétel.

Példa: egy heti két órás tantárgy esetében, ha az egyik tanóra megtartásra kerül, a másik tanóra online konzultáció, a tanulók kaphatnak további önálló tanulási feladatot, projekt munkát is. Ilyen esetben a heti tanulási időszükséglet az online jelenlét és az önálló tanulás minden formáját egybeszámítva elérheti a 90-120 percet.

C.) Hiányzások egységes kezelése a digitális oktatási térben

A 2020 tavaszi időszakban a hiányzások kezelése nagyvonalú volt. 2021 tavaszán kimondható, hogy a tantermen kívüli, digitális munkarend idején a tanulók jelenléte ugyanúgy kötelezettség, mint a tantermi részvétel.

A leghasznosabb, ha az alkalmazott oktatási keretrendszer maga lehetővé teszi a résztvevők listájának letöltését. Ilyen lehetőséget kíván a MS Teams Értekezlet, ahol a beszélgetés lezárása előtt a szaktanár egy Excelben kezelhető .csv fájlt tud letölteni, ahol a csatlakozások és kilépések időpontja másodperc pontossággal látható.

Egy másik frappáns lehetőség: a tanóra elején / közben a tanító, szaktanár által kitöltött linken (pl. egy Google Forms űrlapon) regisztrálja a jelenlétét minden egyes tanuló.

A hagyományos névsorolvasás sem elvetendő megoldás. Arra is van lehetőség, hogy a jelenléte képernyőképpel dokumentálja a pedagógus.

Szükséges felhívni a szülők és a tanulók figyelmét arra, hogy a késéseket a pedagógus dokumentálja, illetve ha a diák a pedagógus szólítása esetén azonnal nem reagál (vagy hanggal vagy a chat-funkció használatával), jelenléte nem igazolható. Ha a szaktanár egy tanuló számára digitális konzultációs időkeretet jelöl ki, a távolmaradást igazolni kell.

Az igazolatlan hiányzások további kezelése a vonatkozó jogszabályi előírások szerint ugyanúgy történik, mint a jelenléti oktatás idején.

D.) Adatvédelmi kérdések

A tavalyi bizonytalanság után mára egyértelműen kijelenthető, hogy a tanuló kamera- és mikrofonhasználata önmagában nem sérti az adatvédelmi szabályokat. A tanuló illetve gondviselőjének joga és feladata, hogy a kamera látóterében csak olyan képi elemek legyenek, amelyek személyiségi jogokat nem sértenek. A kamera és a mikrofon be- ill kikapcsolására a pedagógus az aktuális feladatoknak megfelelően ad utasítást.

A kérdésben részletes állásfoglalást tett a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnöke.

https://naih.hu/files/Tajekoztato-a-digitalis-tavoktatas-adatvedelmi-vonatkozasaikrol_2020-09-30.pdf

E.) Napirend kialakításának tudatos támogatása

A 2020 tavaszi digitális munkarend idejének meghatározó tapasztalata volt, hogy tanulási eredményesség szorosan összefügg a tanulók napirendjével. Elsősorban az osztályfőnök tudja segíteni a tanulók napirendjének tudatos kialakítását. Jó gyakorlatok mutatják, hogy a reggeli negyedórás osztályfőnöki megbeszélések az egész nap időbeosztását segítik.

F.) Etikai nevelés

Nyilvánvalóvá lett, hogy a digitális számonkérések során következetes pedagógiai munkával kell segíteni a tanulókat abban, hogy ne csaljanak akkor sem, ha lehetőségük lenne rá. Kiemelendő itt két érték: az önértékelés megsegítése illetve a becsület értéke.

G.) Oktatási keretrendszer

2020 tavaszán sok iskola teljesen eseti megoldásokkal szerzett tapasztalatokat a digitális oktatási keretrendszerek használatáról. 2021 tavaszán kijelenthető, hogy az oktatási keretrendszer meghatározása intézményi jogkör, egy-egy keretrendszer alkalmazását (a szükséges képzési támogatás megadásával) az intézmény pedagógus és diák számára kötelező jelleggel előírhatja.

Az oktatási keretrendszer teljeskörű elérésére legfeljebb egy hetes türelmi időt célszerű biztosítani. A kapcsolat meglétét a tanítóknak, a szakos tanároknak maguknak kell ellenőrizniük és az esetleges zavart legkésőbb egy héten belül jelzik az intézmény által meghatározott módon.

H.) Eszközellátottság

Célszerű a digitális átállás első két napján felmérést készíteni arról, hogy a családok milyen mértékben rendelkeznek a digitális oktatáshoz szükséges eszközökkel. Ennek alkalmas formája lehet egy Google Űrlap vagy MS Forms kérdőív (gyerekek száma, eszközök száma, internet-kapcsolat megbízhatósága). A felmérés egyben szülői nyilatkozat is, hogy a feltételeket milyen mértékben tudják biztosítani. A jelzett igények alapján szükséges lehet intézményi eszköz kölcsönzése egyes családok számára. Célszerű felhívni a szülők figyelmét, hogy ha a tanulmányi kapcsolattartás eszközhiba miatt akadozik, haladéktalanul jelezzék az osztályfőnöknek.

I.) Támogató felületek

- Feltöltés alatt van a <https://www.oktatas.hu/> oldal digitális munkarenddel kapcsolatos része.

- Szintén az OH honlapjáról érhető el az „Ajánlás a személyes találkozás nélküli oktatás-nevelés lehetséges módszereire és eszközeire válogatás”, pl. digitális oktatási tartalmak, online kapcsolattartás, tanulási folyamat nyomonkövetése és értékelés, informatikai biztonság stb. Elérhetősége: https://www.oktatas.hu/koznevelas/ajanlas_szemelyes_talalkozas_nelkuli_oktatas_neveles_modszereire
- A szükséges pontosításokkal jól használhatóak az RPI 2020-ban közzétett szaktanácsadói anyagai: <http://www.refpedi.hu/digit%C3%A1lis-munkarend-0>.
- Ajánlható a Digitális Pedagógiai Módszertani Központ oldala. <https://dpmk.hu/>, különösen az alábbi kiadvány (2021. 02. 10.) https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/tavoktatas/Modszertani_gyujtemeny_01_08_compressed.pdf - ezt a következő D-IGI Klubok során elemezzük.
- Jól használhatóak akár egy teljes tanóra felépítésére az ún. okostankönyvek, amelyek a <https://www.nkp.hu/okostankonyvek> oldalon át érhetőek el.

I.) Interaktív támogató fórum

RPI D-Igi Klub általános iskolák igazgatói és igazgatóhelyettesei részére minden hétfői munkanapon 15:00-17:00 között. Elérhető Zoomon, a minden pénteken kiküldött tájékoztató alapján.

Budapest, 2021. március 5.

szerkesztette. Márkus Gábor